

120 ÉVE A SZAKMÁÉRT
HAGYOMÁNY, TAPASZTALAT, TUDÁS, FEJLŐDÉS

DÍSZ-SZAKÜLÉS NAGYVÁRADON

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület elnöksége 1943. január 23-án Dísz-szakülést tartott Nagyváradon. Az Elektrotechnika 1943. márciusi száma ekképp számol be erről a rangos eseményről: „Az a tény, amely szerint a Magyar Elektrotechnikai Egyesületnek az összes vidéki városok közül Nagyváradon volt - vezető módon - a legtöbb tagja, illetve másrészt 1943-ban a villamosítás Nagyváradon 40. évét töltötte be, készítette az egyesület elnökségét arra, hogy

Bazili Mihály igazgató

Andrassy Gyula főmérnök

Dísz-szakülést tartson Nagyváradon.” **Bazili Mihály** Nagyvárad város Közüzemei Igazgatójának meghívására a szakülésen az egyesületet többek között **Pétery István elnök, Szaszoviszky Ottó társelnök, Vigh Bertalan, az erősáramú szakosztály elnöke, dr. Thasz Ede, az Egyesület választmányi tagja, Füsster Ferenc fűtőkár és Balyi Károly premontrei tanár, a Dísz-szakülés főelőadója** képviselte.

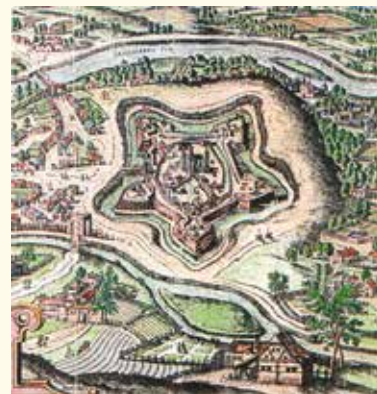
Az Egyesület képviselőit, akik január 23-án délelőtt érkeztek Nagyváradra, a vasúti állomáson **Bazili Mihály és Andrassy Gyula** fogadóbizottság várta a tagtársakkal az élen. Tiszteletükre Nagyvárad város Villamos Műve díszbédét adott. Délután **dr. Soós István**, Nagyvárad polgármestere fogadta az Egyesület képviselőit. A Dísz-szakülés délután 6 órakor volt a városháza üléstermében, amelyet Nagyvárad és környékének elektrotechnikusai, valamint az előkelő vendégek teljesen megtöltöttek.

Az előadások és köszöntők közül csak azokat szeretném kiemelni, amelyek a villamosítás kezdeteihez, illetve aktuális problémáikhoz kapcsolódtak. Pétery István elnök előadásában méltatta a nagy elődök, úgymint Jedlik Ányos, Zipernowszky Károly, Déri Miksa, Bláthy Ottó Titusz, Kandó Kálmán, illetve a Ganz Villamssági Rt. szerepét a magyar elektrotechnikai ipar megteremtésében, fejlesztésében és hírnevének öregbítésében.

Dr. Soós István, Nagyvárad polgármestere méltatta Bazili Mihály úttörő javaslatait, amelyek kihatással lehetnek a városok villamos energiával való ellátására. Ilyen úttörő javaslat a városközi együttműködés, **Debrecen-Nagyvárad-Egeress-Kolozsvár** városok együttműködése formájában. De ilyen úttörő javaslat volt a Kőrös-Bisztra folyók kihasználásának a terve, amelyet Urszinyi Pál mérnök készített el és amely egy vízerőmű révén óhajtáná Nagyvárad villamos energiával való ellátását biztosítani.

Bazili Mihály, Nagyvárad Város közművek igazgatója kiemelte azt a tényt, hogy Biharország altalaj kincseinek (baxit, bitumen, tűzálló agyag, lignit stb.) a kiaknázása és hasznosítása csakis a szomszédos erőművekkel való együttműködéssel képzelhető el.

Pétery István kiemelte azt a tényt, hogy a Dísz-szakülést **Károly Irenaeus József tudós tanárnak**, a magyar elektrotechnika egyik kiváló egyénisége emlékének is kívánták szentelni. Majd felkérte Balyi Ferenc Károly premontrei tanárt, hogy tartsa meg előadását, amely Károly I. József életét és tevékenységét hivatott bemutatni. Az előadó alapos ismerője volt az elhúnyt nagynevű tudós életművének, mind a nagyváradai Villamosmű történetének is.

Régi térkép Nagyváradról

Az előadó a következő szavakkal zárta előadását: „Károly Irén József a haladás, a gyors cselekvés embere volt, a jónak ismert terv megvalósításáért fáradtságot nem kímélve dolgozott. Tisztában volt a villamos energia jelentőségével. Tudta jól, hogy a Villamosmű nem csupán a városnak fog hasznot hajtani, hanem sok munkalehetőséget biztosít mérnöknek, iparosnak, munkásnak egyaránt. Munkásságával példát mutatott arra, hogyan lehet és kell a közösség érdekeit szolgálni. Károly I. József igen értékesnek tartotta többek között Rubchich György és Szüts Béla mérnökök javaslatát, a Jád-patak energiáját értékesítő tervét. Ezt a tervet a két mérnök 1902. április 2-án nyújtotta be a nagyváradai városi tanácshoz.”

Dr. Haidegger Ernő egyesületi alelnök beszédéből a következőket szeretném kiemelni: ...szinte elképzelhetetlennek látszik, hogy a rohamosan növekedő energiaszükségletet a rendelkezésre álló vízerőkből, az alig néhány száz erre elegendőnek látszó szénkincsből, vagy bármely más energiaforrásból kitermeljük. Szerencsére azonban a fejlődés a tudományos kutatás vonalán sem szünetel és amint erről a laboratóriumok rejtekhelyén végzett kísérletek eredményei bárkit meggyőznek, **az atomenergia kihasználása** olyan lehetőségeket rejt magában, amelyekkel az emberiség beláthatatlan időkre úrrá lehet a még olyan rohamosan növekedő energiaszükséglet fölött is ... Itt járunk-kelünk az atomok megszámlálhatatlan milliárdjai között és várjuk azt az isteni szikrát, amely lehetővé fogja tenni számunkra az atomok által képviselt óriási energiamentiség fel szabadítását és kihasználását ...

Kedves Tagtársak! Elgondolkozhatunk azon, hogy elődeinket 1943-ban milyen problémák foglalkoztatták és hogyan vélekedtek a jövő villamosenergia-ellátásáról!

EPILÓGUS

A Sebes-Kőrös vízenergiájának első hasznosítására 1954-ben kerül sor, amikor üzembe helyezték az Esküllői 3.0 MW-os vízerőművet. Ez volt Románia II. világháború utáni első vízerőműve. 1960-ban Bihar megye is csatlakozik a Román Villamosenergetikai Rendszerhez. A csatlakozási munkálatoknak én voltam a projekt menedzsere. Az iparosítás keretében az 1950-es évek végén megindul a bauxitbányászat Bihar megyében és 1965-ben felépült Nagyváradon Románia első timföldüzeme. Bihar megye villamosításának és iparosításának a történetét megírtam 2013-ban, a Partiumi füzetek keretében. A könyv címe: **Szemelvények a Bihar Megye és térsége ipartörténetéből.**

Összeállította: Makai Zoltán